

Vision, Policy, Övergripande mål, delmål och åtgärder
Gemensamma
Svenska kyrkans miljöledningssystem

En grönare kyrka En grönare kyrkogård

Arbetsmaterial, version 5. 2016-03-16

Vår mission och vårt uppdrag

Vi ska utifrån vår tro på Jesus Kristus
hjälpa människor att finna en tro på Gud,
ett hopp som bär
ett liv i kärlek och fred.

Med tillägget för församlingens miljöarbete;
..ett liv i kärlek och fred,
med Gud, natur och människor.

(Ur Församlingsinstruktion 2015-2017)

I relation till Svenska kyrkans miljöledningssystem

Ovanstående är församlingens mission och därmed vision för miljöarbetet.

Policy för hållbarhets- och miljöarbetet är:

”Vår omtanke ska synas var dag i ett hållbart arbete för varje människas psykiska och fysiska hälsa och skapelsens upprättelse och välmående.”

[Några kommentarer från personalsamling den 16 febr 16:

Omtanke eller omsorg?

Hur långt sträcker sig vårt ansvar?

Vad blir konkretionen?

Se det som följer; nästa nivå är övergripande mål och därefter kommer delmål med åtgärder. Delmål med åtgärder arbetas det med nu (febr 2016) och ska gås igenom när miljösamordningsgruppen träffar de olika distriktens och enheternas miljögrupper den 17 mars.]

Gemensamma övergripande målsättningar, delmål, åtgärder, tidplan, ansvarig, uppföljning

Övergripande målsättning för alla verksamhetsområden

Församlingens uppdrag att gestalta evangelium är ett liv i kärlek och fred, med Gud, natur och människor. Detta ska vägleda och prägla alla verksamhetsområden.

För det pastorala programmet (Gudstjänst, Undervisning och Diakoni.)

Övergripande mål

Ett liv i kärlek och fred, med Gud, natur och människa ska komma till uttryck i församlingens gudstjänster, undervisning och diakoni. Församlingens uppdrag att gestalta och sprida det glada budskapet - evangelium är också ett engagemang för miljö, fred och rättvisa. Detta kommer i uttryck i församlingens gudstjänster, undervisning och diakoni.

För gudstjänst

Övergripande mål

Tillsammans skapar vi gudstjänster som hjälper människor att finna en tro på Gud, ett hopp som bär och ett liv i kärlek och fred, med Gud, natur och människor.

Delmål

- 1 Vi har ett grönt altarbord – där nattvardsbrödet, vinet/juicen och dekorationerna på altaret är valda för att ge liten påverkan på miljön.
- 2 I söndagens förbön under gudstjänsten nämns församlingens miljöarbete eller i andra ord beskrivs omsorgen om Guds skapelse.
- 3 I varje distrikt genomförs minst en gudstjänst per termin (år) med miljötema.
- 4 Varje år betonas Globala veckans tema.

Åtgärder

- 1a Vi köper in nattvardsbröd, druvjuice/vin, blommor och/eller ljus som ger mindre påverkan på miljön och människors hälsa än idag (maj 2015). Bör ske samordnat inom församlingen, utifrån upphandlings- och inköpspolicy. [Specifika? Gör per distrikt/enhet]
- 1b Vi tar fram minst xx förslag på vilka dekorationer vi har på altaret utifrån estetiska, liturgiska och miljömässiga hänsyn. [Tureberg och ?]
- 2 Stående punkt i söndagens förbön: bön för miljön/skapelsen.
- 3 Varje distrikt planerar inför varje termin minst en gudstjänst med miljötema.
- 4 Följa och utifrån globala veckans tema planera och genomföra gudstjänst och tillhörande aktiviteter.

Ansvarig

- 1
- 2
- 3
- 4

Tidplan

1 Nov 2016

2

3 9 oktober 2016

4

Uppföljning

1

2

3

4

För undervisning

Övergripande mål

Undervisningen syftar till människor ska kunna växa i tro, för vad dag med Gud, natur och människor. Med hoppet för evigheten. All vår undervisning präglas av att vi ser ett sammanhang mellan varje individs psykiska och fysiska hälsa och vår planets välmående.

Delmål

1 I vår verksamhet med barn, ungdomar och vuxna medvetandegörs varje år vårt (människans) ansvar för Guds skapelse.

2 Varje konfirmand får minst ett pass som ger inspiration i fördjupat miljöarbete utifrån teologisk grund.

3 Varje år anordnas minst en öppen utbildnings – och inspirationsdag i fördjupat miljöarbete

Åtgärder

1 Planeras, genomförs och utvärderas så långt det är möjligt och anpassat för respektive distrikts olika barn och ungdomsgrupper samt samtalsgrupper för vuxna. [Specas på distriktsnivå.]

2 Planeras, genomförs och utvärderas i arbetet med konfirmation.

3 Planeras, genomförs och utvärderas.

Ansvarig

1 Respektive distriktschef och arbetslag

2 Ansvariga för konfirmationsgrupperna

3 Ledningsgruppen

Tidplan

1 2017

2 2016 grupperna?

3 Nov 2016?

Uppföljning

1

2

3

För diakoni

Övergripande mål

Vår diakoni är lokal och global, här och nu och över gränser. Det diakonala arbetet ska varje dag präglas av kärlek och fred med Gud, människor och natur.

Delmål

1 Inom diakonin aktualiseras betydelsen av att förmedla, reproducera och återanvända second hand-produkter när behov och tillfälle uppstår. Att detta är en helhet för hela församlingen.

(Biskopsbrevet)

2 Ökar samarbetet med olika ideella aktörer jämfört med föregående år, så att diakonin blir en del av det lokala samhällets insatser för hållbart liv.

3 I diakonala och självvårdande samtal ges plats för människors klimatoro och ångest, och kunna ge hopp.

4. Diakonin inbegriper en beredskap att i vårt lokala samhälle kunna ta emot klimatflyktingar.

5. Stödjer internationella samarbetsprojekt som relaterar till klimatkrisen och medföljande konsekvenser. Se över kollektmål, .. (åtgärd för xx)

Åtgärder

1a Informera om möjligheten att hos lokal second hand-butiken lämna, köpa eller via församlingsdiakonen gratis få begagnade kläder.

1b Inspirera skapargruppen i församlingens ”öppen-verksamhet” att återanvända material till sina alster.

1c Loppmarknad resp auktion en gång per år i församlingens regi. Kan ske olika inom distrikten, och räcker med två av fyra distrikt per år.

2 Upplåta lokaler till hyresgäster som motsvarar vårt hållbarhetsarbete. Församlingshusets gamla café hyrs ut till lokal aktör.

3

4

5

Ansvarig

1

2

3

4

5

Tidplan

1

2 April 2016

3

4

5

Uppföljning

Mission är vår sändning i världen och uttrycks genom gudstjänst, undervisning och diakoni, församlingens övriga verksamhet och funktioner.

[Så uttrycks det i församlingsinstruktionen, med godkännande av Stockholms stifts domkapitel.]

Förvaltning och ekonomi

[Stödenheternas miljögrupp ska formulera övergripande målsättning.]

Delmål

- 1 Vi har en placeringspolicy som följer Svenska kyrkan nationell nivåns rekommendationer.
- 2 Församlingens förtroendevalda och anställda är medvetna hur församlingen placerar sina medel.
- 3 I församlingens årsredovisning ingår grönt bokslut

Åtgärder

- 1 Översyn av det som idag heter medelsförvaltning till placeringspolicy. Denna översyn ska ske med utgångspunkt i så som medel placeras idag då församlingen följer Svenska kyrkan nationell nivåns rekommendationer. Att forma denna policy innan diplomering i november. Läggs på intranätet.
- 2 Information vid stormöte resp vid sammanträde med KR och DR, samt på intranätet.
- 3 Att undersöka vad Grönt bokslut kan innebära med mål att det ett sådant bokslut kan göras för år 2017. Kan påverka kriterier och riktlinjer för planarbete.

Ansvarig

- 1 Ekonomienheten
- 2 Ekonomienheten
- 3 Ekonomienheten

Tidplan

- 1 November 2016
- 2 November 2016
- 3 2017/2018

Uppföljning

- 1
- 2
- 3

Byggnader

Övergripande mål

Vi ska minska energiförbrukningen för alla byggnader så nära det går för ett nybyggt hus. Dessa kWh/m² och år ska minskas för varje år. (Se Boverkets aktuella bästa värde.)

Delmål

- 1 Ny FTX ventilation till Silverdalssalen
- 2 Ny vvx till Gamla personalbyggnaden för bättre energioptimering
- 3 Investera i nya undermätare för att sluta schablonberäkna förbrukningen för 4 fastigheter.
- 4 Sammanställa listor på el, vatten och fjärrvärme för varje fastighet månadsvis
- 5 Byte av uppvärmning från el till fjärrvärme i Stillhetens kapell.

Åtgärder

- 1 Driva projektet med FTX
 - 2 o 3 Driva projektet med VVX
 - 4 Boka aktiviteter i almanackan och sammanställa förbrukning månadsvis
- Agneta
- 5 Driva projekten med inkoppling av fjärrvärme.

Ansvarig

- 1 Fastighetsansvarig
- 2 Fastighetsansv
- 3 Fastighetsansv
- 4 Ekonomienhet
- 5 Fastighetsansv

Tidplan

- 1 Före augusti 2016
- 2 och 3 Under april 2016
- 4 Varje månad med start xx 2016
- 5 Under år 2018

Uppföljning

Kyrkogårdar och markanläggningar/Begravningsverksamheten

Övergripande mål:

Sollentuna kyrkogårdsförvaltning skall ta hänsyn till miljöaspekter samt väga in ekologiska och estetiska konsekvenser i alla beslut som görs.

Delmål

- 1 Köpa in cykelkärror/lastcyklar till bägge kyrkogårdarna
- 2 Minska bensin och dieselförbrukningen
- 3 Vidta åtgärder för att öka den biologiska mångfalden på kyrkogårdarna

- 4 Genom olika åtgärder få kunder att i högre utsträckning välja perenner ist för sommarblommor på gravrabatterna.
- 5 I högre grad återanvända organiskt material genom att i första hand mulcha mer löv men även använda gräsklipp barr mm där det är möjligt.
- 6 Sätta ut bisamhällen på en eller bägge kyrkogårdarna (denna punkt är under utredning och kan komma att strykas)

Åtgärder

- 1 Ta in minst två offerter, därefter köpa in cyklar till bägge kyrkogårdarna
- 2 Genom att byta ut alla bensindrivna truckar (10st) till motsvarande eldrivna. Samt utöka antalet eldrivna småmaskiner (hacksax, trimmer, lövblås mm)
- 3 Genom att sätta upp fler fågelholkar, plantera ”bi och fjärilsväxter”, låta vissa utvalda områden blomma innan hävd, ta bort grässvål på utvalda ytor för att blottlägga sandig mark, lämna nertagna trädstammar att ruttna, sätta upp boplatser för solitärbin.
- 4 Förbättra hemsidan med tydligare information ang perenner samt lägga upp bilder på perenner som tillhandahålls. Gå ut med information i kyrkporten.
- 5 Klippa sönder höstens löv så länge vädret och marken tillåter detta med gräsklippare. Samla upp gräsklipp och barr för att lägga i perennplanteringar och under häckar
- 6 Köpa in och ställa ut minst 3st bisamhällen på minst en kyrkogård.

Ansvarig

- 1 Resp förmän
- 2 dito
- 3 dito
- 4 dito
- 5 dito
- 6 dito

Tidplan

- 1 April 2016
- 2 Oktober 2016
- 3 Oktober 2017
- 4 Oktober 2017
- 5 Oktober 2017
- 6 Augusti 2018

Uppföljning

Varor och tjänster

Varor och tjänster skall handlas med hänsyn till hållbarhet, miljö och hållbar utveckling (det ekologiska, sociala och ekonomiska.)

Delmål

- 1 Vi har en upphandlings- och inköbspolicy, med bilaga ”checklista” över aktuell märkning att följa. Policyn har inriktning utifrån hållbarhetsperspektivet. Vi har kunskap om denna policy och den får konkreta konsekvenser.

- 2 Vi upphandlar och köper in enligt policy med tillhörande checklista.
- 3 Genom denna policy påverkar vi vårt eget och andras rutiner och beteenden.
- 4 Våra olika caféers/serveringars ekologiska, vegetariska och rättviseprofil är tydliga och kända av våra gäster.
- 5 Våra caféer är KRAV-märkta.
- 6 Sluta använda engångsartiklar

Åtgärder

- 1a Ledningsgruppen gör en uppdatering och en revidering som beslutas av kyrkorådet
- 1b Anställda informeras om och vet om vad som gäller utifrån upphandlings- och inköspolicy.
- 1c Nyanställda informeras vid introduktion, både vid den gemensamma och vid resp distrikt/enhet.
- 1d Att ha en testmånad, t ex september, där vi verkar för så mycket ekologiskt och fairtrade som möjligt. Lyfta dessa frågor i olika sammanhang, och se vad det innebär kostnadsmässigt och miljömässigt, och hur de som gästar församlingen upplever vår satsning.
- 1e En rutin för uppföljning av inköp inrättas. Denna rutin införs i policyn, alt som bilaga.
- 2 Inköp sker så långt det är möjligt gemensamt.
Papper och städmaterial köps in gemensamt.
Kopieringsmaskiner leasas av märke med miljömärkning.
Kuvert köps in gemensamt.
Datorer, inköpen följer policy från nationell nivå.
När lokalt handlade äger rum sker det enligt policy och tillhörande checklista. Undantag ska kunna motiveras
- 3 Ta in listor från handlare/affärer vad de har. Ta fram en egen prio-lista. Påverka handlare/affärer.
- 4
- 5
- 6 Vi använder klart de engångsmuggar som finns, därefter köpstopp. Behövs det så köps kompostbara muggar/engångartiklar. (Vid t ex Allhelgonahelg. Vad menas? Utred.)

Ansvarig

- 1a
- 1b
- 1c
- 1d
- 1e Ekonomienheten

Tidplan

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 2018

Uppföljning

Transporter och kommunikation

Resandet ska så långt som möjligt vara miljövänligt och bidra till att minska vår ekologiska belastning. Vi tänker alltid hållbart!

Delmål

- 1 Vi har koll på hur vårt resande ser ut och dess miljömässiga konsekvenser. (Ej privata fordon)
- 2 Vi har en resepolicy som ger oss vägledning hur vi ska resa miljömässigt
- 3 Vi har upphandlat bussbolag utifrån miljöhänsyn, ett bussbolag församlingen använder.
4. Församlingens gamla bil "Silverpilen" har ersatts via leasing av en miljöbil.

Åtgärder

- 1
- 2
- 3 Upphandling enligt policy.
- 4 Utred behov och finn bästa miljömässiga lösning

Ansvarig

- 1
- 2 Stödenheterna, ledningsgruppen och beslut fattas av kyrkorådet
- 3 Ekonomienhet
- 4 Adm/HRenhet

Tidplan

- 1
- 2
- 3 Mars 2016 **KLART**
- 4 xxxx 2016

Uppföljning

Kemikalier och avfall

Användandet av kemikalier och avfall ska minimeras för att inte belasta miljön och skada människors hälsa. Det sker genom ständiga förbättringar och att följa lagstiftningen. Församlingen ska ha ett fungerande källsorterings- och kretsloppsystem.

Delmål

- 1 Våra kemikalier används med måttlighet och försiktighet.
- 2 Vårt matavfall har minskat i jämförelse med 2016.
- 3 Vårt avfall sorteras på rätt sätt (vilka avfall tänker vi på, är möjliga redan 2016?), det vill säga vi har en fungerande källsortering
- 4 Sortering på läger och i andra sammanhang där vi åker iväg. Påverka samt kriterier vid upphandling framtida gårdar.

Åtgärder

1 Följ upp den översyn och dokumentation som görs vid årliga arbetsmiljörundan. Se bilaga till arbetsmiljöprotokoll för respektive enhet/distrikt.

2 Ta reda på hur det ser ut (sept-nov 2016), vidta möjliga åtgärder, följa upp

3a Rutiner och lämpliga kärl inrättas

3b Information och instruktioner utformas och sätts upp

3c Information om rutiner skrivs in i hyresavtal för de som hyr lokaler

4

Ansvarig

1 HR/personalchef, ansvarig chef och genom protokoll berörda

2

3a Fastighet centralt, i samarbete med enheters/distrikts ansvarig

3b

3c

4

Tidplan

1

2 2017

3

4

Uppföljning

Urban Hermansson

Miljösamordnare Sollentuna församling